

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišču, I. nadstropje.
**
Rekopisi se ne vračajo.
**
List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.
**
Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.
**
Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.
**
Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12-50
četrletno . . . K 6-80
mesečno . . . K 2-10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inserate) se
plačuje od četrstopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna štev. stane 10 h.

Štev. 42.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, 22. februarja 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Poraz Slovanske jednote.

V Celju, 21. febr.

Minuli teden so se vršila na Dunaju posveto-
vanja posameznih državnozborskih klubov z mini-
sterskim predsednikom. Ko se je izvršila meseca de-
cembra po Krek-Kramarevem načrtu sprememba
poslovnika, se je pri nas in na Češkem v listih, ki
so v ozkih stikih z osebami in strankami obeh pred-
lagateljev, veliko govorilo o zmagi Slovanstva nad
Nemštvom in se je naznanjalo skorajšen padec si-
stema ali vsaj sedanjega kabineta. Zlasti še, ker so
se Poljaki izrekli za preosnovo, ki se ima izvršiti
meseca januarja ali februarja — je vse upalo na
boljše čase. Treznjeji elementi so sicer svarili pred
prevelikim optimizmom in tudi mi smo si pridržali
sodbo o učinku in položaju, ki nastane po spremem-
bi poslovnika: zdi se nam sedaj, da smo storili prav
in da je še veliko slabše ko so sodili tudi zelo črno-
gledni ljudje...

Poljaki so bili minuli petek pri Bienertu in so
si pridržali politiko »proste roke«, to se pravi pod-
pore sedanjega kabineta. Vodjem Slovanske jednote
je povedal min. predsednik suhoparno, da za sedaj
ne more ničesar storiti; treba je poprej sporazuma
med Nemci in Čehi — potem je še le možno misliti
na preosnovo vlade. Vedel je že za poljsko politiko
»proste roke« — in vedel je tudi, da želi krona »več-
jo stabilizacijo ministerstev«, kakor je pisal pred ne-
kaj dnevi dunajski »Vaterland«. Nastal je torej sle-
deči položaj: Bienert bo nastopil s sedanjim kabi-
netom prihodnji četrtek mirne duše pred parlamen-
tom in bo istotako mirne duše kvitiral nekaj psov-
in pogrd, s katerimi ga utegnejo počastiti radikal-
nejši elementi iz Slov. jednote. Ni torej ničesar s
preosnovo vlade, ni torej ničesar s padcem Hohen-
burgerja in Stürgkha, ni ničesar z zboljšanjem siste-
ma; vse želje, vsi lepi upi in načrti so padli v vodo.
In še več: s spremembo poslovnika smo si sami za-
prli pot do energičnega odpora.

Mogoče gledamo prečrno — ali naš položaj na
jugu je takšen, da nam je težko čakati in se na veke
zadovoljevati z lepimi bobnečimi frazami. Na Spod.
Štajerskem zginja jeden slovenski sodnik za dru-
gim; katerih ne predstavijo na Kranjsko, tiste pa pre-
zirajo in jih skušajo spraviti v pokoj ali pa iz deže-
le. Uradniške razmere so sedaj pri nas slabše ko so
bile kdaj poprej. »Slovenski klub« stoji na stališču,
da sedaj kot opozicionalec ne more posredovati pri
vladi in gleda hladnokrvno naraščanje germaniza-
cije. Sicer gredo gospodje v ministerstva tudi inče
samo takrat, ako je treba odjesti kakemu slov. na-
prednjaku povišanje ali pa boljše mesto; v ostalem
za nje uradniško vprašanje, katero je za nas spod-
nejšaj. Slovenca življenjskega pomena, ne eksistira.

To je sicer samo ena zadeva, glede katere prav po-
sebnost čutimo sedanjí kurz v državi; dalo bi se jih
pa še več naštetí...

Včeraj je govoril, kakor pravijo brzojavna po-
ročila, dr. Fort na shodu volilcev v Časlavi. Tudi
on je prostodušno priznal, da je doživela sedanja
politika Slovanske jednote na Dunaju žalosten fija-
sko, da so razmere žalostnejše ko so bile kdaj po-
prej. Dr. Fort je izrekel mnenje, da so temu krive v
prvi vrsti domače češke politične razmere, licitira-
nje med posameznimi strankami, neednost in do-
bičkaželjnost. Si licet parva — bi te besede ozna-
čevale tudi slovenske razmere in razmere v naši
žalostni Narodni zvezi. Slovenski klerikalci so za
tam-tam politiko — in ta politika je doživela sedaj
žalosten, sramoten in škodljiv fijasiko. »Slovenec«
nam nasvetuje čakanje — to univerzalno sredstvo
utegne veljati za močne narode, za nas šibke Slo-
vence pa je zelo dvomljive vrednosti. Držati se ga
moramo, seveda, s Čehi vred; samo ne vemo, če ni
bratom Čehom sitno, da se ga z njimi vred držimo.
V politiki navadno ni bratstva in ni prizanašanja.

Ako danes konstatiramo poraz Slov. jednote in
z njim poraz politike Slov. kluba, ki je pričel 18. dec.
s češkimi agrarci vred obstruirati, dasi je bil takrat
položaj za sklep miru ugodnejši ko sedaj — ne re-
čemo s tem, da bi bilo treba opustiti boj, predno ne
dojde do častnega miru ali vsaj do zlatega mosta
za — umaknenje. Šlo pa bode to veliko lažje, ako
bodo vse jugoslov. stranke vsaj v načelnih vpraša-
njih edine in bodo enotno postopale. Priznanje jed-
nega pregreška in neuspeha nikogar ne oslabi —
kvečjemu zbudi več smisla za realno politiko in za
trezno presojo lastnih sil. Skupaj, skupaj — ta klic
odmeva povsod, Nemci in Slovani se zavedajo, da
so se izvršili še le prvi boji in da glavne bitke sle-
diijo morda prihodnje tedne, morda prihodnji mesec.
In nič ne škodi, ako se iz dosedanjih napak in pora-
zov učimo za bodočnost.

Minister dr. Schreiner — podal ostavko.

Na Dunaju se je zgodil važen politični do-
godek: nemški minister rojak dr. Schreiner je po-
nudil včeraj ministerskemu predsedniku svojo de-
misijo. Ministerski predsednik je prošnjo za od-
stop s priporočilom, da se jo upošteva, predložil
cesarju. — O odstopu dr. Schreinerja pravi ofici-
jozni »Fremdenblatt«: Dr. Schreiner je varoval
tekot svojega ministrovstva z veliko vnemo in-
terese nemškega naroda; tudi pri svojem odstopu
je imel v očeh le stremiljenje ucvrstiti in pospe-
šiti nemško politiko. Podal je svojo ostavko, da

bi zmanjšal težave za dosego trdne delavne ve-
čine in da bi odstranil eventualne zapreke pri
ozkem zedinjenju obeh nemških skupin. — Dru-
gačna je sodba nemških nacionalcev. Praška
»Bohemia« pravi, da je najbolj obsovažen nemški
minister padel kot žrtev Čehom. Ni šel rad sam,
a ministerski predsednik mu je takorekoč vsilil
prošnjo za odstop. Z njim pade vsaj začasno
nemško krajevno ministerstvo ravno tako kakor
češko. List izvaja nadalje, da so nemški kršč.
socijalci bili Schreinerju gorki in so tudi oni za-
krivili njegov padec. Bienertov kabinet bo kazal
v četrtek veliko vrzel, na katero bodo gledali
Čehi triumfujoč (?), Nemci pa s strahom. Graška
»Tagespost« pravi, da se bode s to demisijo od-
ločilo principijelno vprašanje, ali naj še obstojajo
krajska ministerstva ali ne. Sedaj ni ne češkega,
ne nemškega ministra rojaka in s tem bi bilo
torej doseženo ono stanje, katerega si žele nasprot-
niki ministrov krajanov. Zanimiv pa je konec
»Tagespostine« izjave: Z odstopom dr. Schrei-
nerja bi bilo končano premeščanje ministrov.
Nemci so z osebno žrtvo (?) enega njihovih doka-
zali, da so pripravljeni za največje žrtve vpriloge
delazmožnosti ljudske zbornice. Naj tudi sedaj
nasprotniki pokažejo, da so zmožni enakih žrtev,
naj pokažejo, ali mislijo pošteno s parlamentom
in interesi vsega prebivalstva.

Menimo, da bodo navedeni citati zadostovali
našim bralcem, da si ustvarijo primerno sodbo, za-
kak je odstopil nemški minister krajan. Na eni
strani bi naj njegov odstop pospeševal edinstvo
med nemškim naprednim i klerikalnim blokom. —
Naprednjaki in klerikalci so se zadnji čas živahno
prepirali, kdo je pravzaprav poklican varovati in-
terese nemškega naroda, ali eni ali drugi? Kleri-
kalci so rekli, da bi sodilo enkrat tudi njim kra-
jansko ministerstvo. Da se napravi tem prepri-
m, je odstopil minister-rojak dr. Schreiner. Jo-
kanje in tagovanje »Bohemije« za njim je gola
hinavščina, saj moža niso marali niti nacionalci
sami. Nemcem krajanskega ministra itak ni treba,
saj jih čuva sedanjí sistem. Hohenburger, Pittreich,
Mensi in drugi bodo špeciijelno na Štajerskem
opravljali Schreinerjeve posle vestno in marljivo
tudi nadalje.

Konec »Tagespostine« notice pa nam kaže
tudi, da ima demisija Schreinerjeva še drug namen.
Kar je povedal »Fremdenblatt« prikrito in obzirno,
ko ponavlja graški list dokaj jasneje: Schreiner-
jev odstop bi se izrabljaj za pritisk na Čeha, in
ne le na njih temveč tudi na Jugoslovane, da se
morajo žrtvovati za blagor skupnosti, za interese

LISTEK.

„Ah, ta krasni vis-à-vis.“

Iz dnevnika mladega Baccalaureusa. — Sp. Anton Novačan.

I.

»Za Boga milega, kaj se godi zmenoj?... Že
tri dni in skoraj tri noči nimam mira ne pokoja.
Boli me srce... Predno ležem, vzdihnem mnogo-
krat in ko ustanem, vzdihujem nešteto krat. V težkih
sanjah mi šumi po glavi kakor tramvaj, ne, še huje,
kakor morje. Kakor morje, viharo in razburkano,
peneče, togoteče se in valujoče, v bregove se zaga-
njajoče... Oj... In čuj, komaj se umirim in zadrem-
ljam malo, že se oglasi znova ta divna njena pe-
sem: Ah, ta krasni vis a vis...«

Vitka... modrooka... lepa... prekrasna...
Stoji pri oknu in poje: Ah, ta krasni vis a vis...
Svoje mile oči upira baš na moja okna. O Bog...
Ali se je zaljubila v mojo dolgo pipo, ki jo neprene-
homa prižigam, ali v mojo pisano učenjaško suknjo,
ki je vsa s črnilom zamazana in hermetično zapeta
od vrata do pasu? Ali... nemara... mogoče...
hm! Bo treba prevdariti in premisliti! Čisto logično,
matematično natanko: Ako je A jednak Beju in B
je jednak Ceju, tedaj je tudi A jednak Ceju. Še boli
natančno: Ako je oče podoben sinu Janezu a Janez
je podoben bratu Luki, tedaj je tudi Lukež podoben
svojemu očetu. Diven sklad! Ona stanuje v prvem
nadstropju, jaz tudi; ona je mlada, jaz menda tudi.
In sedaj, ako je ona... Hm! Saj to ne pojde! Dajmo
drugače. Moja suknja ima osem gumbov; štiri spre-
daj, na vsakem rokavu po dva. Zatisnem oči. Nič
goljufati, ampak lepo po vrsti. Ljubi, ne ljubi... Da,
ne. Da... ne... In izid? Ona me ljubi...

Triumf, Britanija!«

II.

»Moje ubogo srce! Tako mirno, pohlevno in
srečno je bilo do sedaj kakor ovčica na paši. Niče-
sar ga ni težilo in skromne so bile njegove želje.
Angelčki so prebivali v njem, skušnjava niti blizu ni
upala. In zdaj besni vihar po njem in kadar se umiri,
zasije otožna mesečna noč. Nekaj me boli tu notri in
kakor kak zamišljen človek hodi gorindol. Jaz bi jo-
kal... O prav je imel tisti brivec, ki je sirota zaljub-
ljen tarnal pod oknom pametnega dekleta: »O dra-
ga, ko bi ti vedela... Peče, reže. Kakor da mi je pri
striženju padel las v srce.« O... Da, prav tako je
meni. Peče, reže...

Kupil sem si Heineja... Buch der Lieder! Vsak
zaljubljenec bi ga moral čitati! Kako globoko čuteči
so ti verzi! In jezik tako gibčen, kakor da bi žid
prodaval svojo robo. Vse bolečine se najdejo tukaj.
Od prve tavajoče in bojzljive ljubezni do pošast-
nega ljubosuma bolezní. Od... pa vse do... Zares,
velik pesnik je Heine, ali kaj je on proti meni! Za-
man jo iščete, po vseh zbirkah še večjih pesnikov
lahko razkapate, take pesmi ne najdete nikjer. Jaz
sem jo spesnil! Povdarjam to, da ne boste mislili,
da je moja pesem plagijat. Ah... Poslušajte!

Ti si dobre nade rt,
pogled v tebe bo uprt,
dokler me ne vbije smrt.
Ves zavij v mrtvaški prt
pojdem tja, kjer rije krt
v božjo njivo, v božji vrt...

Ali ni to božanska pesem? Ta ritem, rime in
pointa! In potem tisti »vbije!« tako tragično in pre-
tresujoče... To pesem sem ji poslal danes zjutraj
po služkinji in nestrpno pričakoval odgovora. Ona
se je prikazala na oknu in je zapela: Ah, ti krasni

vis a vis. Pri tem se je v priznanje nasmehnila...

Moj Bog, kako sem srečen! Poleg ljubezni še
pesniška slava! Da, jaz sem pesnik!

Dam si rasti dolge lase...

III.

»Danes zvečer sem jo v veži prvič poljubil...
Kako nežno je nagnila glavo in je zašepetala: Lju-
bim! Zdi se mi, da se je nad nama odpiralo nebo...

Mene je zeblo po hrbtu. Glas se mi je tresel,
roke trepetale, noge drgetale. Mislim, da sem na-
pravil neko nerodnost in da sem jo v prvi strasti
vgriznil na »žnable«. Ali ona je tako krotka in dobra,
gotovo mi je odpustila...

V nedeljo imava sestanek »pod vrkami«.

IV.

»Vrag vzemi vse babe! Kako sem vendar mo-
gel biti tako neumen in tako kratkoviden!

Sel sem v nedeljo »pod vrbe« in si obetal ne-
izrečeno srečo. Toda namesto »krasnega vizavija«
mi pride nasproti rdečelična služkinja z robcem na
glavi in s kaprolom ob strani. Da, da, to je ona, ta
»krasni vis a vis«. Br... Izognil sem se ju nadaleč
in sam Bog ve, kaka elektrika je prešinila moje
srce...

Zakaj kaprol je bil videti močan in postaven,
pravi Marsov sin... Oj, ta soldateska!«

V.

»Zdaj še le vidim, da sem se prvega dne vstrel,
zakaj še le na deveti gumb bi bila prišla prava »lju-
bezen«. Toda je že prepozno! Morda je pa bolje, da
je tako končalo, bom vsaj lahko študiral.

Po vizaviju se ne oziram več. Če stojim ob
oknu, se zagledam v temno severno nebo in hrepe-
nim po jugu. Tam sije sonce in tam sem jaz doma.

avstr. države. Dr. Kramar je povedal v „Nar. listih“, da pozna on le češki patrijotizem in da ga nič ne skrbi, ali se ta patrijotizem strinja z dunajskim ali ne: glejte, vse drugačni pa so nemški nacionali. Ti žrtvujejo v blagor države svojega „najboljšega“ in „najljubšega“ ministra in porečejo cesarju: mi smo se žrtvovali, kaj so pa storili Čehi in Jugoslovani? Posebno mi, ki smo nemški in berači — bodemo sedaj morali ponosno položiti svojo glavo na giljotino — v korist države. To se pravi, slovenski rečeno, v korist nemške supremacije in nemškega vladnega sistema. Ali se je kedaj lepše videla in dokazala nemška hinavščina in nesramnost? Mi nismo dobili ne preosnove vlade, ne preosnove kabineta, delajo in gode se nam hujše krivice ko kedaj poprej — in sedaj se naj žrtvujejo za — delazmožnost parlamenta, za korist države, za Bienenrothov kabinet? In — vrat smo si zadržali v državnem zboru — sami.

Eno je torej jasno: Vladi in Nemcem je z odstopom Schreinerjevimi olajšan položaj in dano novo orožje v roko proti Slovanom. Čakajo nas težki in kritični dnevi.

Politična kronika.

a Iz državnega zbora. Jutri se boja vrši konferenca klubovih načelnikov za določitev delovnega programa za predvelikonočno zasedanje državnega zbora, ki bo trajalo kake 3 tedne. Vlada upa na — mirno zasedanje. Pred Veliko nočjo se bodo zopet začela pogajanja glede češk. deželnega zbora. V nemškem in češkem taboru se čujejo glasovi za direktna pogajanja.

a Drobne politične novice. Ministerski svet je sklenil odkloniti predlog češkega dež. odbora, da bi na lastno pest povišal dež. pivno doklado na Češkem. — Stalni odsek za deželno volilno reformo v gališkem dež. zboru je sklenil, da ne vzame demisijske dr. Glombinjskega, ki mu je bil načelnik, na znanje. — V Berlinu se je vršilo v nedeljo veliko socij. zborovanje za volilno reformo na Pruskem. Sklenila se je resolucija, da prično delavci, ako se sprejme predlagana volilna reforma, s štrajkom. — Jugoslovanski ministerski predsedniki in sicer srbski dr. Milovanović, bolgarski dr. Malinov in črnogorski dr. Tomanović nameravajo baje v kratkem posetiti Carigrad.

Dnevna kronika.

a Jegličeva brošura na Češkem. Piše se nam: Hudiču zapišem svojo dušo z lastno krvjo, če ni res, kar bom povedal. Dal sem češki prevod Jegličeve brošure poštenemu starcu s prošnjo, naj ga prečita od začetka do konca. Čitajoč plod najvišjega kranjskega klerikalca je pomajeval z glavo in končno je rekel ves blede svoji ženi: „Stara, daj mi hitro stekleničico ruma ali likerja! Meni je slabo.“ Ni to izmišljotina nagajivega liberalca, ampak gola resnica. Na jedrnat kritiko, izraženo od onega moža z imenom neke domače živali, ljubljanski škof ne more biti ponosen. V tisočeri dokaz, da je klerikalec brez razlike narodnosti nepoštenjak, vam, dragi rojaki, naznanjam, da klerikalni časopis „Jitfenka“, glasilo čeških tercijalk, brani Jegliča na vse kriplje. Čital sem v zadnjih dveh številkah, ki so mi prišle slučajno v roke, da so tukajšnji klerikalci skovali „Odgovor“ na oni prevod, češ, da je nepravilen in brez pravega razumevanja originala. V drugič trdi „Jitfenka“, da je brošura koristna, liberalci so zagnali takšen krik le zaradi tega, ker so baje hudi nasprotniki srečnega zakonskega življenja. Ob enem se dela reklama za „Odgovor“, da bi se klerikalni smrad še bolj razširil. Omenjeni časopis trdi, da brošura takega moža, o katerem je govoril dr. Šusteršič kakor o svetniku, ne more obsegati nič pohujšljivega. Potemtakem bi mogel dr. Šusteršič od papeža prevzeti oblast proglašanja za svetnike in Jeglič bi bil prvi slovenski svetnik.

a „Vseslovenska zveza časnikarjev“ ima 25. t. m. v Pragi odborovo sejo v zadevi shoda slovenskih časnikarjev v Sofiji.

a Jubilej knjigotržcev. Društvo avstro-ogrskih knjigotržcev je imelo dne 20. t. m. ob priliki 50-letnice svojega obstanka slavnostno zborovanje.

a Za prvo mednarodno lovsko razstavo na Dunaju je sklenil senat severnoamerikanskih Združenih držav podariti 50.000 dolarjev.

Dopisi.

»Zetev« na celjskem odru. Po tem, kar nam je bilo znano o Šubertovi drami »Zetev« in po tem, kakor poznamo naše diletante, smo mnogo pričakovali od nedeljske uprizoritve »Zetve«. Danes z veseljem rečemo, da smo bili iznenadeni. Kar se nam je nudilo, je bilo nekaj tako lepega in tako posebnega, da je napravilo na vse gledalce globoki utis in da bi se tudi na kakem večjem odru ne bilo moglo izvesti lepše in sigurneje. Pred vsem velja to o naravnost izborni igri g. Salmiča. Z res umetniškim čutom se je uživel v svojo težavno vlogo in jo igral tako dovršeno, da je gledalce naravnost fasciniral. Že v prvem dejanju, katero obsega minuciozno iz-

izvedeno ekspozicijo za dramo, je gospod Salmič osredotočil pozornost gledalcev nase in na svojo vlogo in se je pokazal zlasti mojstra v prizorih z delavci, kjer je jako naravno pogodil globoko užajenost starega gospodarja, ki je bil prej sam priprost delavec, ki je patrijarhalno živel v najboljšem sporazumljenju s svojimi delavci, kateri sedaj popolnoma nenadno in brskno nastopijo z novodobnimi zahtevami. Čudovito je pogodil to, ko je delavcem rekel, da jim na tako nastopanje in na tak način zahtevanja niti odgovora ne da in je nad vse fino in brez pretiravanja izražal bol, katero so mu s tem povzročili, in objednem ponos. Veličasten je bil tudi v prizoru s poročnikom Jesenkotom in Vončino, ki ga prideta vabit na veselico, katere čisti dobiček je namenjen »narodnemu« delu, namreč napravi kolesarske ceste v narodno ogroženi Nehvačin. Z ostrim sarkazmom jih je zavrnil in izražal s svojo igro mojstersko. Kako odklanja njegova duša take plitvosti. Nežne, do dna srca doneče strune pa je zopet ubral v prizoru z notarjem dr. Veselom ter v najlepšem prizoru prvega dejanja, ko Vesel razkrije notarju, zakaj je delal vse svoje življenje in zakaj nabira vinar do vinarja: za ustanovitev češke realke za otroke ljubljenskih čeških delavcev v Libercih. Umetniško igranje se je stopnjevalo in doseglo svoj višek v drugem dejanju, ko zadene Petra Požarja strašno razočaranje, ko izve, da je njegov sin, čigar življenje mu je bilo vedno tuje in nerazumljivo, defraudiral v mestni banki 400.000. Besede so preslabe, da bi se z njimi moglo povedati kako nadvse umetniško, kako globoko čustveno in pri vsem tem diskretno je igral to g. Salmič, kako je vzbujal od prizora do prizora v gledalcih dvom, ali se gre za igro ali za resnično življenje. Pretresujoče je tudi izvajal v tretjem dejanju duševni boj starega moža, kateri je vse svoje življenje delal za dosego ljubljenskega cilja in kateri naj sedaj žrtvuje delo celega življenja in žulj svojih rok za lahkomišelnosti svojega sina in svoje sinahe. Vpliv tega igranja na občinstvo je bil velikanski, tako da smo se vsi oddahnili, ko je zastor padel. Mi g. Salmiču, tej naši izborni moči, častitamo prav priskrbeno na temu prekrasnemu vspehu, mi smo na njega ponosni in ga zagotavljamo, da je tudi on lahko ponosen na to, kar nam je nudil v nedeljo. Mislimo, da se ne motimo, če trdimo, da je bil Peter Požar najboljša Salmičeva vloga. Naše občinstvo ga je poznalo doslej samo kot sijajnega komika in se je že tako v to vživelo, da je smatralo Salmičev nastop na odru in salve smehu za nerazdružljivo enoto. Kako se je motilo, je pokazal Salmičev nedeljski nastop v veletragični Požarjevi ulogi, v katero se je vživel z neizmerno ljubeznijo umetnika. Pri tem moramo omenjati še tudi, da se je skladala z dovršenostjo igre tudi jako dobro pogojena maska. Pa tudi drugi igralci so se to pot prav posebno izkazali. Vinko Požar (g. Štibler), lahkomišeln in zapravljeni Požarjev sin, je zelo dobro in zelo naravno izvajal svojo res težavno in nehvaležno ulogo. Zlasti velja to v prizorih iz 2. in 3. dejanja. Kakor se je že v prvih dveh dejanjih g. Štibler pokazal izurjenega in sigurnega igralca, je samega sebe prekosil v tretjem dejanju, kjer je žel obilo zasluženega aplavza. Njemu vredna partnerica je bila njegova žena Antonija (g. dr. Kukovčeva). — Gospa Kukovčeva je svojo ulogo izvrstno obvladala, posebno fino je pogodila prizore, v katerem izraža oholost domišljave, gizdave, ošabne žene bogatega bančnega ravnatelja in županovega sina in pozneje, ko so defraudacije njenega moža odkrite, komedijantstvo sebičnice, katera misli le nase in bi žrtvovala če treba tudi svojega moža in tasta. Ravno tako dobro je izražala v zadnjem dejanju obup nad propadom cele rodbine. O gđc. Melaniji Sernečevi (Zdenka, hči Vinka Požarja), katero tudi štejejo med naše najpridnejše in najboljše igralke, moramo reči, da nam še nikdar ni tako zelo ugajala, kakor tokrat. Izražala je jako naravno in blago naravno Požarjeve vnukinje, ki edina v celi hiši z njim čuti in ga razume in kateri je tuje potratno in plitvo življenje njenih starišev. Pretresljivo je igrala, ko je vsa obupana prosila svojega dedeka, naj svojega sina ne zapusti in naj reši s tem celo družino. Res mojstersko pa je pogodila prizor, ko v svojem obupu predbaciva staremu Požarju, da je lakomnež in skopuh; ko ji pa on pokaže svoj testament, kako skesano in globoko ginjena jokaje pade pred njim na kolena in mu poljubi roko vsa skesana, pretresena nad tako čudovito velikodušnostjo. Knjigovodja Milavec (g. Korošec) je bil v maski in igri jako dober. Grozen obup po ravnateljju zapeljanega uradnika nad poneverjenji, ki se stopnjuje do blaznosti, je s kretanjem, glasom in mimiko izražal zelo naravno in pretresujoče. Veseli smo, da smo po dolgem času pridobili zopet gospoda Korošca za naš oder. Notar dr. Ivan Vesel (g. dr. Koderman) se je kretal na odru zelo sigurno in je istotako spretno igral. Zlasti nam je ugajal v prizoru s Požarjem, ko mu ta razkrije, kaj namerava storiti s svojim premoženjem, ravnotako tudi v prizoru z Zdenko. Tudi maska je bila zelo dobra. Knjigovodja Lavrič (g. Meglič) je bil jako dober v prizorih z Zdenko in obema Požarjema in je sploh igral prav sigurno. Zelo nam je ugajal poročnik Jesenko (g. Rotter), ki je ton afektiranega in domišljavega poročnika prav dobro pogodil in izzval v občinstvu obilo smeha. Ne smemo pozabiti zidarja Trusta, katerega je predstavljaj zelo naravno g. Prekoršek, ki je to pot prvič nastopil na našem odru. Želimo ga še večkrat videti. Gospod Zavodnik je bil dober kot načelnik posojilnice. Splošno je ugajala gđna Blazinčičeva kot Lavričeva mati, ravnotako mesar Čuk (dr. Šan-

dor Hrašovec), tovarnar Koželj (g. Vizjak), Sever (g. Terček), Škaberne (g. Perc), Lužar (g. Vltavski) in Vončina (g. Zavodnik). Naši igralci, ki se že od jeseni, skoraj večer za večerom žrtvujejo z zamudnimi vajami in so nam priredili že toliko dobro uspešnih iger, gre vsa čast in hvala. Žeteti pa bi bilo, da bi tudi občinstvo vseh slojev za to požrtvovalnost in za narodni in družabni pomen naših prirediteljev pokazalo več smisla, kakor smo to videli pri nedeljski predstavi, ko je bilo mnogo sedežev praznih in je manjkala marsikatera rodbina, ki bi na nobeni slovenski prireditvi manjkati ne smela. — Zelo slab utis je napravilo, da je upraviteljstvo odstranilo fotelje. Tudi bi smeli pričakovati nekoliko več razumevanja za naše prireditve, katerega pa se seveda z doslednim izostajanjem od njih ne pridobi.

Štajerske novice.

d Predrznost naših sodnih oblasti. Poroča se nam, da so dobile štajerske sodnije tajni ukaz dostavljati one sodne spise, kateri se dostavljajo potom občinskih uradov, strankam samim, ako bi občine ne sprejele nemških tozadevnih sodnih dopisov. Stranke dobivajo sedaj nemške sodne dopise, za katere morajo še povrh tega plačevati poštnino. Opozarjamo na to okolščino merodajne činitelje.

d Prvi „uspeh“ nemškega „kulturnega“ dela pri Sv. Lenartu. Kakor smo kratko brzojavno naznanili, je zabodel šolar nemške šole Anton Vella šolarja slovenske šole Franceta Nekrepa, ki je bil poprej tudi šolar nemške šole. — Žalosten, ostuden čin! In kdo je temu kriv? Nikdo drugi, kakor takozvani „prijatelji“ te „nemške“ mladine. Prvo, kar so se namreč morali učiti ti ubogi zapeljani otroci, je bilo brezmejno sovraštvo do vsega „slovenskega“. To se je pričelo kar pri blagoslovljanju blažene nemške šole. Kakor teleta so nabasali namreč prireditelji slavnosti „svoje“ otroke na velik voz, jih okinčali z frankfurtercami ter jih učili, da se morajo na vse grlo dreti „heil“. To baje Slovence najbolj peče. In olikanje se je začelo. Otroci, kateri so poprej spoštljivo pozdravili mimoidoče, so začeli zdaj gledati v vsakem Slovencu predmet, katerega se lahko mirno in ne kaznovano zasmehuje. Vsakega se je pozdravilo s huronskimi „heil“-klici. Ta lepi začetek je našel kmalu še lepšo nadaljevanje. Prva skrb nemških učiteljev jo bila, da so prepovedali vsem otrokom pod strogo kaznijo, pozdraviti koga slovensko. Cele ure so se mučili s tem, da so konečno utepli v še najbolj zabito butico svoj nemški pozdrav. In zdaj se je začelo. Z izzivajočim nasmehom se je začelo zdaj pozdravljanje Slovencev. Na obrazu vsakega otroka se je kar lahko čitalo, češ da te on ne pozdravlja radi tega, da bi ti izkazal kako čast, marveč le radi tega, da bi te dražil in izzival. Gorje onemu, ki je bil tako nepreviden in se je dal izvabiti iz svoje rezerve. Smeh cele korone, dolgi nos, jeziki itd., to je imel kot uspeh za svoje nauke. Druge zopet, kateri niso bili tako vročerkvni in se niso dali izvabiti, je doletela druga kazen. Njih zdaj ti „olikanci“ sploh ne pozdravljajo več. Kot vzor te vrste služijo otroci naših uradnikov in trgovcev ala Ureka, Fišerja, Dimnika, Novaka itd. — Ni dovolj, da si je izbrala ta nadebudna mladina starejše osebe za predmet svoje zabave, vrgla se je s celim gnajevom svoje zapeljane duše na svoje prejšnje součence iz slovenske šole. Vsaki dan je čakala znana bagaža na različnih delih trga na učence slovenske šole. Že kar od začetka so bili „boji“ na dnevnem redu. Pri tem so ti šolarji tako predrzni, da pridejo kar k slovenski šoli ter začenjajo v pričo župana in občinskih odbornikov svoje pretepe s slovenskimi otroci. Še le pred par dnevi so prišli popolnoma organizirani in oboroženi k slovenski šoli k popolnoma pravilnemu pretepu. To sta gledala občinska odbornika Janez Slawitsch in Kajetan Haller, stala pri otrocih, ter sta se smejala, kako je premoč „nemška“ pretepala Slovence. Tu nima grajalne besede ne šolsko vodstvo, ne občina, ne okrajno glavarstvo, kateremu se je vsa zadeva že davno naznanila. Kaj čuda, da je rasel v tem zaščitju greben in ponos teh žalostnih junakov tako daleč, da že ne znado več presoditi kaj je hudodelstvo. Žalostni uspeh take vzgoje — je današnji umor. In zato smo rabili nemško šolo! Slovenski stariši — pomislite.

d Sneg je po dolinah in nižje ležečih hribih na Sp. Štajerskem popolnoma izginil. Ljudje se pripravljajo na dela po vinogradih. Drugače je po južnem Francoskem: tam imajo meter visok sneg in je takšen mraz, da silijo volkovi in divji merjasci iz gozdov v vasi.

d Lepo pokrajinsko sliko v oljnih barvah je videti v izložbi gg. Prica & Kramarja v Celju na Ringu. Slika je delo našega vrlega narodnega slikarja g. V. Bevca, ki ga vsem Slovincem na Spod. Štajerskem najtopleje priporočamo.

d Nakup. Vilo „Santa Clara“ s stavbišči vred je kupil kavarnar Krušič. Pri volitvah v voj. nastanj. društvu je volil z Nemci. Ali se je zgodilo to iz hvaležnosti za kake posojilne usluge?

d Za narodni sklad je nabral g. A. Gnus, nadučitelj v Dolu pri Hrastniku 8 K. — Iskrena hvala in živeli posnemovalci!

v Nemške surovosti na železnici. Zadnje nedeljo sta vstopila v večerni vlak na Ponkvi ob J. ž. mlajši Rebevšek in neki Majerič iz Celja. — Že na kolodvoru sta rogovilila, — v vlaku pa sta neprenehoma izzivala in dražila nekega Slovence, kateri seveda ni bil kos obema nemškima izobražencema. Rebevšek ml. je kričal, da so Slovenci „zavrženo ljudstvo“ in nas je tudi še na druge načine sramotil. A on sam je — slovenskega pokolenja in Rebevškova gostilna živi samo od slovenskih grošev. Kdo je torej bolj „zavržen“ in značajan, ali narodni Slovenci ali pa ljudje Rebevškove sorte? Nemške surovine vobče zadnji čas pogosto ne dajo miru po vlakih. Treba bo govoriti z njimi in J. ž. enkrat resno besedo.

v V Žalcu in okolici začenjajo zadnji čas klerikalci zopet živahnejše rogoviliti. V Vrbju ustanovijo klerikalno bralno društvo, a za kaplana pride v Zalec znani Schreiner iz Dobrne. No, v Žalcu ni ponižnih dobrnskih ovčic!

v Iz Št. Pavla pri Preboldu. „I. Izkaz prostovoljnih darov za nabavo nadomestnih dveh novih jubilejnih šolskih zastav iz leta 1908, ki so dne 8. decembra 1909 vsled cerkvenega požara v paramentni kamri v župni cerkvi izgorele. Darovali so bivši nekdanji učenci Št. Pavelske ljudske šole, naslednji gospodje, gospe in gospodice, ki sedaj deloma bivajo v tujini izven Št. Pavelske svoje domovine: 1. Dr. Vidic Franc, ckr. urednik državnega zakonika na Dunaju, 10 K; 2. Oton Vidic, ckr. okrajni sodnik v Celju, 10 K; 3. Josip Vidic nadučitelj v pokoju v Št. Pavlu, 10 K. 4. Norbert Ana Zanier, veletrgovca v Št. Pavlu, 20 K. 5. Mihael Plešnik, župnik v Št. Pavlu, 10 K; 6. Anton Fischer, župnik v Mozirji, 10 K; 7. Anton Petriček, nadučitelj v Žalci, 3 K; 8. Anton Malopprav, zalagatelj piva v Celju 5 K; 9. Rodbina Roblek v Žalcu 10 K; 10. Karl Petriček, ekonom Freienberg, 4 K; 11. Johann Petriček [ckr. železnični nadzornik v Ruttki, Ogrsko, 5 K; 12. Ivan Zotter nadučitelj v Gomilski, 5 K; 13. Ivan Jakša, veleposestnik na Zidanem mostu, 10 K; 14. Rodbina Fazarinc-Zagožen, posestnika in gostilničarja na Ostrožnem pri Celji, 8 K; 15. Jernej Vurklj, župnik v Dobji, 20 K; 16. Matija Randl, prošt in dekan v Dobrli vasi na koroškem, 15 K; 17. Franciška Ahac, služevna gospodinja v Trstu, K 9'10; 18. Njene prijateljice: Ana Zalašček, J. Arnšek in Helena Rebršak vsaka po 30 v skupaj 90 v; 19. Ivan Stenovec, ckr. železniški pristav v Velenju, 10 K; 20. Gospa Pavla Boehny Vedenik v Benešu Šilezeji, 3 K; 21. gospa Amalija Fajdiga-Sribar — hišna posestnica in trgovka v Trstu 10 K; 22. gospa Fani Hallerjeva, hišna posestnica in trgovka v Radečah, 10 K; 23. gospa Margareta Langar-Marinc, hišna posesnica in pekovka v Radečah, 3 K. Skupni znesek vseh dosedajnih darov 201 K, za koje se na tem mestu izreka najsrčnejša zahvala vsem dobrotnikom. Ker se nameravajo nove zastave začetkom majnika meseca t. l. razviti, in ker še potrebni znesek v pokritje stroškov nedostaja, se še prosijo oni, ki se dozdej še niso odzvali a nameravajo vendar kaj darovati, da odpro svojo darežljivo roko v lepi blagi namen. J. Vidic nadučitelj v p. v Št. Pavlu.

d Iz Mozirja. Naš kaplan Planinc je prišel dne 20. t. m. ob 11. uri zvečer domu. Morda je bil nekoliko vinjen ali pa se mu je bledlo — najbrž oboje. Mimo kaplanije je namreč prišla družba veselih fantov. G. kaplan se je začutil naenkrat v — smrtni nevarnosti in je začel klicati na pomoč. Čuvaj je priletel in pomiril fante, na kar so šli ti naprej domu. Za nekaj časa pa se je redar vrnil v spremstvu enega fanta. Ko sta šla mimo kaplanije, je kaplan zakričal in dvakrat ustrelil iz lovske puške na cesto. En naboj je zadel redarja, ne da bi ga ranil, ker je bil debelo oblečen. Orožništvo je na to posredovalo. Ali je g. kaplanu tako zelo posegel na možgane zadnji izobraževalni tečaj kršč.-socij. zveze?

a Častna izjava. Ob času deželnozbornih volitev v maju 1909 sem objavil glede g. dr. Iv.

Benkoviča notico o nekem dogodku v gostilni pri Belem volu v Celju, s katero je bil dr. Ivan Benkovič hudo žaljen. Ker trditve dotične notice niso resnične, kakor sem se prepričal, in ker nočem nikomur delati krivice, tudi ne političnemu nasprotniku, zlasti ne v osebnem oziru, prekličem omenjeno osebito dotične notice ter obžalujem, da sem jo objavil. Izrecno pa pripomnim, da to objavljam neprisiljen in iz popolnoma prostega nagiba. — Vekoslav Spindler.

d Zaročil se je g. Zvonimir Plohl, uradnik z gđc. Anico Ilešičevo, sestro znanega učenjaka in rodoljuba dr. Fran Ilešiča. Bilo srečno!

a Bizeljsko. Umril je g. Ivan Malus, ravno na dan, ko bi imel obhajati zlato poroko. Pokojnik je bil oče g. župana na Bizeljskem.

a Krčevina pri Ptuj. V nedeljo, 20. t. m. ob pol 3. uri popoldne je bil pogreb veterana g. Janeza Amona, bivšega mesarja v Ptuj. Pokojnik je dosegel 70 leto starosti in bil vrl Slovenec in tast g. Planinška, solicatorja dr. Rosine v Mariboru. Slovensko bojno društvo je svojega člana v častnem številu in z zastavo spremilo k zadnjemu počitku. Vrlemu možu bodi lahka zemljica!

a Kdor želi kupiti na Koroškem gostilniška, industrijska podjetja, pripravna tudi za lesno trgovino itd. naj se obrne po podatke na naslov: Ante Beg, potovalni učitelj v Ljubljani. Posebno se ponuja prilika za nakup dveh gostilen v nekem trgu s slovensko okolico. Pri prvi je mesarija, pri drugi obsežno gospodarstvo, zelo pripravno za lesnega trgovca. — Nekje na Spod. Koroškem je na prodaj veliko graščinsko posestvo, kjer je samo gozd vreden 80.000 K. Tudi v Celovcu je kupiti pripravno gostilno, Slovenci tam danes nimajo svojega zbirališča.

a Iz vojaške službe. Poveljnik 7. pešpolka polkovnik Fr. Paukert je imenovan za poveljnika 16. inf. brigade v Tridentu; poveljnik 7. pešpolka postane polkovnik Fernengel. Poveljnik 17. pešpolka polkovnik Gustav Karwinsky baron pl. Karwin je imenovan poveljnikom doma za vojaške invalide na Dunaju, poveljnik 17. pešpolka pa postane polkovnik Aleksander Jovanović.

d Za načelnika ptujskega muzealnega društva je izvoljen mesto odstopivšega ravn. Steringa profesor dr. Brauner. Društvo je izvolilo — Malika za častnega člana.

v Požar. V nedeljo po noči je zgorela hiša pri vinogradu štajerske hranilnice v Janževem vrhu bl. Ptuj. Ogenj je bil tako velik, da se je videl odsev iz mesta.

d Mariborski okr. zastop je imel 17. t. m. sejo, v kateri se je odobril okr. proračun s 143 tisoč 842 K izdatkov in 65.565 K dohodkov. Pri manjkaj se bode pokrili s 17 odstotnimi okrajnimi dokladami. Med predlogi in sklepi je omeniti stremljenje za ustanovitvijo stabnih konjskih sejmov v Mariboru.

v Poučni tečaj za župane in obč. tajnike prirede klerikalci v Mariboru. Kakšni nameni jih vodijo pri tem, si lahko vsakdo sam prilično izračuna.

v Nesreča. V delavnicah Južne železnice v Mariboru je padel v soboto strojevodja Tomaž Simič 4 metre globoko tako nesrečno na tilnik, da mu je začela takoj teči kri iz ušes. Spravili so ga v bolnišnico, a najbrž ne bode več vstal. Nesrečni ima ženo z 2 otrokoma.

v Pravcata bitka se je vršila v voitsberški okolici med kmeti in hrvaškimi rudarji na cesti pred neko gostilno. Obdelovali so se z vrčki, latami in nožmi. Nek hlapec je dobil dva sunka z nožem naravnost v srce in je na mestu umrl. — Zaprl so štiri Hrvate.

Druge slov. dežele.

v Kranjska trgovska in obrtna zbornica je na predlog Iv. Hribarja sklenila storiti vse korake, da se ustanovi v Ljubljani poštno in brzojavno ravnateljstvo.

v Delavske hiše bo začelo graditi ljubljansko mesto. Poroča se, da na spomlad začnejo zidati dve veliki dvonadstropni delavski hiši za 200 tisoč kron.

v Za železnice. Dne 18. tm. se je v Krškem vršila seja železn. odbor. za progo Ptuj-Rogatec-Brežice-Rudolfovo-Žužemberk. Osnoval se je najprej lokalni odbor za progo Brežice-(Krško)-Žužemberk, obstoječ iz 12 članov. Načelnik in delegat v centralni žel. odbor kranjski je dr. Hočevnar. V poznejši skupni seji, katere se je udeležilo tudi precej interesentov iz Štajerske, se je sklenilo

razpustiti dozdajni takozvani kranjsko-štajerski slov. odbor (ustanovljen 8. okt. 1909 v Brežicah) in se osnuje za Štajersko poseben lokalni odbor. Sklenilo se je delati na to, da nova železnica prestopi Savo na kakem primernem kraju med Brežicami in Krškim. Lokalni odbor za Štajersko se je potem tudi konstituiral. V njem so isti člani iz Štajerske, kateri so bili v dne 8. okt. l. l. ustanovljenem odboru.

v Častno svetinjo za 40-letno zvesto službovanje je dobil ob priliki upokojenja ckr. ravnatelj pomožnih uradov pri dež. predsedništvu v Ljubljani g. Rud. Zarli.

v Brez komentarja! V seji trgovsko-obrtno zbornice za kranjsko dne 18. tm. je predlagal zbornični svetnik Ivan Hribar, naj se v deželno pridobinsko komisijo kot zastopnik zbornice v zvezi izvoli Ivan Knez. Proti volitvi z vzklikom se je izrekel Nemec Pammer, na kar se je volilo z listki. Navzočih je bilo poleg Nemcev in klerikalcev vseh 12 naprednih svetnikov. Oddanih glasovnic je bilo 20, za Ivana Kneza je bilo oddanih 12 glasov (vsi slov. naprednjaki), 8 glasov pa je dobil vsenemški odvetnik, šidmarkovec in protestant dr. Ambroschitz. Za njega je glasovalo tudi 5 slovenskih klerikalcev. Brez komentarja!

v „Radogoj“, podporno društvo za slov. visokošolce, je imelo v soboto občni zbor v Ljubljani. Predsednikom je izvoljen župan Ivan Hribar. V odboru je tudi dr. Kukovec.

v Za postojnsko-vipavsko železniško zvezo je v smislu sklepa železniškega shoda z dne 24. jan. t. l. v Ljubljani sklical pooblaščenec Uršič iz Št. Vida pri Vipavi na 20. tm. ugledne može iz prizadetih krajev, da se izvoli lokalni odbor. Shod se je izrekel za to, da se vipavska železnica zveže z eno točko projektirane proge Postojna-Štanjel, če mogoče, z Razdrtim. Načelnik lokalnega odbora je dež. posl. Perhavec.

v Občinske volitve v Žreleu na Koroškem so potrjene. Županom je bil v 9 tič izvoljen nemški-tar Oremus.

a Sodnijsko poslopje se podrlo. V Kranjski Gori na Gorenjskem se je v noči 21. t. m. vsled silnega na strehi nakupičenega snega podrlo erarično sodnijsko poslopje.

a Opatija prodana! Nekateri listi poročajo, da je Južna železnica minolo nedeljo prodala vsa svoja letoviška poslopja in k njim spadajoča zemljišča neki madžarski družbi za 9 milijonov kron.

v Protestni shod NDO v Trstu zoper stanarinsko draginjo je jako lepo uspel. Sprejela se je soglasno resolucija, s katero se mestni svet poziva, naj z primerno komunalno politiko stori konec odiranju delavstva pri stanarini.

v V Poreču je umrl bivši istrski deželni poslanec ter namestnik dež. glavarja Andrej Amaro, strasten italijanaž.

Ali ste že odposlali zaostalo naročnino za „Mar. Dnevnik“; če še ne, storite to takoj. — Vsak naročnik naj pridobi vsaj enega novega naročnika!

Obrambni vestnik.

d Družba sv. Cirila in Metoda križana in kronana. „Slovenec“ jo je križal s svojo Cirilmetodarijo, rodoljubni Slovenci pa ji pošiljajo s. ebrnih kron. Gdč. Bertica Müllerjeva v Zagorju za Savo je poslala 100 K, katere je nabrala blagajničarka podružnice v odgovor na „Slovenčev“ Cirilmetodarijo. V istem smislu je dal odgovor gosp. Anton Muha v Lokvi s prispevkom 200 K v obrambni sklad. V Višnjevku na Goriškem je nastalo delovanje v korist družbe sv. Cirila in Metoda vsled „Slovenčevih“ napadov živahneje. G. Sirk je poslal 3 K, zbirko vesele družbe v odgovor slovenskim izdajalcem. Te vrste odmevi na „Slovenčev“ Cirilmetodarijo so najboljši. Hvala!

d Družba sv. Cirila in Metoda ne ngaja „Bdečemu Praporu“. Ne bili bi si mogli tega misliti, saj so deležni sadov družbenega delovanja posebno etroci delavcev. „R. P.“ trdi, da je družba sv. Cirila in Metoda bratovščina in da so dolžni člani opravljati gotove molitve. Resnično pa je, da je družba edino le šolska družba in od članov se ne išče ničesar družega, kakor le tisti gmotni prispevek, katerega donášati se je priglasil prostovoljno vsak član brez vsake druge obveznosti. Nadejamo se, da „R. P.“ dotično notico resnici na ljubo popravi, saj se more o bistvu družbenih namenov prepričati, ako še ni docela poučen.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vlijudno vabimo na novo
naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je po-
tekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo
zopet ponové.

„Narodni Dnevnik“

velja za avstro-ogrske dežele:

celoletno	K 25.—
polletno	12'50
četrtletno	6'30
mesečno	2'10

Za Nemčijo:

celoletno	K 28.—
---------------------	--------

Za vse druge dežele K 30.—.

Naročnina se pošilja naprej.

Upravništvo „Narodnega Dnevnika“.

Po svetu.

a Proti trustom. Vlada v Washingtonu je
izdelala zakonske načrte, po katerih bi se trustom
onemogočilo njih nepostavno delovanje. V kratkem
predloži vlada te načrte republikanskemu zboru
v Washingtonu.

a Dolarske princezinje v Avstro-ogrski. Doslej
so se izmed vseh plemičev najmanj ženili avstro-
ogrski z ameriškimi dolarskimi princezinjami.
Razlogi za to tiče v izredno strogih predpisih za
sprejem v dvorne kroge. Zato je vzbudilo veliko
senzacijo, ko se je oženil grof Szechenyi z miss
Glady Vanderbiltovo. Sedaj pa javljajo, da se
oženi tudi grof Anton Sigray z miss Harriet
Dalyevo, eno izmed najbogatejših in najlepših do-
larskih princezinj. Amerikanci sicer ne vidijo
radi teh močitev in hočejo naložiti takim plem-
stvu željnim princezinjam poseben davek na nji-
hovo premoženje, da ne odide preveč denarja v
inozemstvo.

d Odpirajmo okna — drva so draga! Marsi-
kdo ne ve, da po zimi s svežim zrakom lahko
precej drv prihrani in marsikatera skrbna delavska
gospodinja se silno boji, da bi ji v sobo ne prišlo
preveč mrzlega zraka, pa zato skrbno zapira vrata
in okna. To je povsem napačno, kajti čisti zrak
se šestkrat preje ogreje, kot pokvarjeni, zaduhli.
Tudi se z mnogo manj kurivom sobo na novo
ogreje, kakor jo neprestano enakomerno toplo
ohrani. Edino pametno je tedaj, da se sobe dva-
krat na dan dobro prezračijo in na novo zakuri.
Za prezračevanje je treba le par minut odpreti
okna in vrata in zrak v sobi je v veliko večji
meri izčiščen, kakor pa če bi se samo okno držalo
še tako dolgo odprto. Na to naj bi se oziralo
zlasti tudi v šolah in sploh povsod ondi, kjer je
veliko ljudi v enem prostoru.

d Etnografske razstave v Zagrebu se misli
prirediti l. 1911 na inicijativo hrvatske sokolske
zveze. Te dni se vrši tozadevna anketa strokov-
njakov.

d Poštne automobile misli upeljati hrvatska
vlada v Liki in sicer spočetka na progi Karlovec-
Plitvička jezera. V Karlovcu se uredi garaža za
3 automobile.

a Spominske plošče v čast Giordanu Brnu
in Francu Ferrerju so odkrili v Rimu.

d Stavka mladih Kitajk proti moštvi. Prodi-
ranje modernih idej v „nebeško carstvo“ kitajsko
je obdario Kitajce s čudnim konfliktom: kitajske
device stavkajo proti moštvi. Osnovna se je tajna
zveza deklet, h kateri je pristopilo mnogo deklet
iz najodličnejših obitelji. Ta zveza se zove „dru-
štvo sester“. Vsaka društvenica se je morala ob-
vezati, da se upre krutemu kitajskemu ženitvenemu
zakonu, glasom katerega je vsaka ženska najprej
sužnja svojega očeta, potem svojega moža in ako
postane vdova, sužnja lastnega sina. Borba mladih
in svobode željnih Kitajk je zelo priprosta: čla-
nice društva se sicer ne upirajo moštvi s silo,
ali ko se jih proti njihovi volji omoži, ne vzamejo
na svojem domu nobene hrane in ako se jim hoče
zaljubljeni mož približati, se ga ubranijo z nohti
in zobmi. Ko preidejo prvi trije obstrukcijski dnevi
tega zelo idiličnega življenja, mora mlada žena
po starem običaju na obisk k roditeljem. Ona gre
domu — ali potem se ne vrne več k možu. Po
zakonu, ki smatra domačo hišo za sveto zatočišče,
je ne more nikdo prisiliti, da bi šla iz nje. Čla-
nice društva sester se potem preživljajo z lastnim
delom, in nekatere so bile baje že tako veliko-
dušne, da so poslale celo zapuščenemu soprogu
nekaj od svojega zaslužka, da si lažje poišče lju-
beznivejšo družico.

a Sebastopolj se namerava pretvoriti v trgo-
vinsko luko. Ruska vlada in mesto samo sta pri-
pravljene, žrtvovati v to svrhu velike svote.

a Mrtvaški humor. Nekemu francoskemu žur-
nalistu je zapovedal njegov šef, naj povpraša
rablje v Parizu, Syonu, Londonu in Novem Jorku
— tudi tam je neke vrste „električen“ rabelj —
kako se obsojenci navadno obnašajo proti koncu
svojega življenja. Zadnje besede in vzdihli teh
grešnikov imajo včasih dokaj humorja, tako, da
se lahko po pravici imenuje mrtvaški humor. Neki
carinski stražnik na primer, ki je trojico umoril
in še svojega sinčka zadavil, je vzdihnil ko mu
je pred njegovo smrtjo izrezal rabelj nekoliko
srajce: „Lepa, nova srajca!“ Neki drugi je vzklik-
nil pred svojim usmrčenjem — ki je bilo še svoj
čas javno — in zaklical neki mladi dami, ki se
je spenjala na prstih in stezala vrat, da bi bolje
videla: „Malo bolj na desno gospa, potem bode-
te vse videli!“ Zamorec Fred Lombell je mirno umrl
z besedami: „Le enkrat se umre.“ Na Angleškem
je bila svoj čas šega, da se je obsojenec pred
smrtjo z nagovorom poslovil od občinstva. Mori-
lec Herwick je govoril že precej časa, ko se je
nakrat obrnil napram rablju rekoč: „Preobširno
govorim, kaj ne?“ „O, prosim, le govorite; bom
čakal do konca“ mu je ta uljudno odgovoril.
Znani francoski apaš in roparski morilec Brillaux,
ki so ga pred kratkim časom usmrtili, je iskreno
želel, da bi rad videl, kako posluje giljotina in to
seveda prej nego mu odseka glavo. Ustregli so
mu in ko je videl strašni učinek, je pokimal in
zamišljeno dejal: „Da, da, ta aparat se mi je
vedno zdel zelo sumljiv.“

Velik dobrotnik. Na tovarni rodbine Selve v
Alteni pri Achenu je nabit razglas, da je lansko leto
umrl komercialni svetnik Selve testamentarično
zapustil svojim nastavljenecem in delavcem ustano-
vo v znesku 1,300.000 mark.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

ČEŠKI GLASOVI O SCHREINERJEVI DEMISIJI.

Praga, 22. febr. »Nar. Listy« pišejo k Schreiner-
jevi demisiji: Baron Bienerth je napravil veliko na-
pako s tem, da je prisilil samo Schreinerja k demi-
siji, ni pa odstopil s celim kabinetom sam. On se
zelo moti, ako misli, da mu bodo Čehi za Schreiner-
jevo demisijo hvaležni. Ta ostavka ne pomenja no-
bene spremembe vlade ali pa sistema. — »Čas« je
mnenja, da ne pomenja Schreinerjev odstop v seda-
njem trenutku nobenega dobička za češko politiko.
Ta odstop je bil potreben min. predsedniku samemu,
ne pomenja pa zboljšanja razmer. — »Prager Tag-
blatt« dvomi, da bo imela Schreinerjeva »žrtev« za
Nemce kak dobiček ali ne(!). Dr. Kramar je že po-
plačal Bienerthove dokaze ljubezni z grdimi br-
cami.

NEVAREN PREOBRAT V DR. LUEGERJEVI BOLEZNI.

Dunaj, 22. febr. Stanje dr. Luegerja čez noč se
je zelo poslabšalo. Ko so došli danes jutraj zdrav-
niki, so našli, da se je podkožno vnetje na hrbtu
silno razširilo navzgor in navzdol in so se morali
odločiti za zopetno operacijo. Podžupanoma Hier-
hammerju in Neumannu je pravil Lueger, da sluti
bližnjo smrt. — V rotovžu vlada velika pobitost,
ker je včeraj vse pričakovalo obrat na bolje.

GRŠKI KRALJ ODSTOPI.

Atene, 22. febr. Iz dvornih krogov se sliši, da je
grški kralj skrajno pobit in nevoljen. Vesti o nje-
govem izstopu se trdovratno vzdržujejo. Baje je
tega kralj v posvetovanju s svojimi sinovi že sklenil
in že sestavil slovo od naroda.

DROBNE POLITIČNE NOVICE.

Carigrad, 22. febr. List »Sabah« spravlja obisk
bolgarskega carja v Belgradu in potovanje srbskega
ministra za zunanje zadeve Milovanoviča v Cari-
grad v zvezo z avstrijsko-ruskim zbližanjem. —
Tudi glede tega, da hočejo diplomati izsiliti gradnjo
raznih železnic na Balkanu, pravi list, da Turčija
ne nasprotuje isti, a gradile se bodo takrat, kadar
bo Turčija hotela.

London, 22. febr. Delavska stranka se je posve-
tovala o stališču napram kraljevemu prestolnemu
govoru in je izrazila svojo nezadovoljnost z njim,
ker se vlada ni odločno izjavila za odredbe proti
gosposki zbornici. Tudi Irci niso zadovoljni s pre-
stolnim govorom.

Tržne cene.

21. februarja.

Dunaj: Promet na žitni borzi zelo majhen,
cene nespremenjene.

Budimpešta. Svinjad: ogrske stare, težke
154 do 156 v. mlade težke 162 do 164 vin., mlade,

srednje 162 do 164 v. mlade, lahke 164—166 vin.
Zaloga 22.358 komadov. Prignano 203 komad,
odgnano 484. Ostalo torej 24.077 komadov. Ten-
denca prijetna.

Budimpešta. Pšenica za april K 13'92
pšenica za maj K 13'72, pšenica za oktober
K 11'46, rž za april 9'42, rž za oktober K 8'47,
oves za april 7'48, oves za oktober K —, ko-
ruza za maj 6'55, ogrščica za avgust 13'85. Pšenice
se zmerno ponuja in kupuje. Tendencia trdna.
promet 15.000 stotov, pšenica v efektivu za 5 vin.
višje, — ostalo se držalo, termini za Ameriko
spočetka trdni, pozneje popustili, a so se končno
zopet utrdili. Vreme lepo.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Pilés prompt
K 37'50 do K 38'50, za kasneje K 38'25 do K 39'25.
Tendencia: trdna.

Sladkor. Praga. Surovi sladkor prompt
K 31'25, nova kampanja kron 25'76. — Tendencia
trdna. Vreme: oblačno.

Budimpešta: mast svinjska K 180 — na-
mizna slanina 157.—.

Vabilo na

redni občni zbor

kmetijske podružnice v Šmarji pri Jelšah

ki se bode vršil

v nedeljo, dne 27. svečana 1910, ob
3. uri popoldne v gostilni g. Ivana
Habjana, hotelirja v Šmarji p. Jelšah.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1909.
3. Slučajnosti.

134 1

Načelnik: **Miha Skale.**

Zaradi preselitve v Maribor **prodam** svoj

vinograd

Zagradom pri Celju (prej Vrabič). — Na-
tančnejši pogoji se izvedo pri g. **dr. Jos.**
Vrečko, odvetniku v Celju. 130

Proda se posestvo na Vranskem

obstoji iz 2 oralov zemljišča, sadonosnega vrta
in trte. Poslopje, kakor vse drugo je v najboljšem
stanju. — Cena se izve pri **Mariji Florjan**
na Brišah pri Vranskem. 129 3-1

V Mariboru!

Poduk v glasovirju, orglanju, posvet-
nem in cerkvenem petju, teoriji, har-
moniji itd. daje mlad izkušen kapel-
nik. Ponudbe naj se blagovolijo poslati
pod „**Kapelnik 1910**“ Narodni dom,
MARIBOR.

125

Sukna in modno blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno
v **Humpolcu** na Češkem.

Vzorec franko. 96